

گزارش

تهدید بزرگ برای آینده سیاسی ایران

عبور جامعه از گروه‌های مرجع

آرمان ملی : جامعه ایران، همانند جوامع پرشمار دیگری، همواره از گروه‌ها و چهره‌های مرجعی برخوردار بوده که در بزرگه‌های مهمی همانند انتخابات گوناگون، با اعلام موضع و نظرات‌شان، سمت و سوی آرای مردم یا برداشت غالب در افکار عمومی پیرامون رخدادهای مختلف را شکل می‌دادند اما از سال ۸۸ به این طرف، تحت تأثیر تحولات متعدد، گروه‌ها و چهره‌های مرجع به حاشیه رانده شده‌اند و به دلیل کاهش نفوذ و اعتبار آنان، قادر به تأثیرگذاری در افکارعمومی نیستند. این واقعیت، شاید خوشایند بر خی باشد اما پیامدهای تلخ خود را در گردنه‌هایی مانند نیاز به وحدت ملی یا اعتراضات گسترده خیابانی نشان داده و خواهد داد. در غیاب گروه‌ها و چهره‌های مرجع سیاسی و غیرسیاسی، بازیگردانی تحولات مهم کشور تحت کنترل شبکه‌های اجتماعی قرار گرفته و می‌گیرد که باوجود مزایای فراوان، از ظرفیت میدان‌داری منادیاں هیجانی برخوردار است و نتیجه‌سنخه پیچی‌های آنان، الزاما با منافع ملی منطبق نیست. اما چرا از افراط در تکیه به گروه‌ها و چهره‌های مرجع به مرحله تفریط رسیده و اکثریت مردم، دیگر بهای چندانی به آنان نمی‌دهند؟ از انتخابات ۸۸ تا به امروز به مرور، نقش رهبران سیاسی متأثر از نفی سازمان یافته احزاب اصلاح‌طلب و کاستی‌های عملکردی اصلاح‌طلبان و نیز ضعف تشکله‌ها و فعالان سیاسی اصولگر در شناسایی و پاسخ دادن به مطالبات اکثریت مردم، کاهش یافته است و شبکه‌های اجتماعی، با خیرشبی جریانزنگی، جایگزین گروه‌ها و چهره‌های مرجع پیشین شده‌اند. وقتی افراد در فضیعت گروه‌های سیاسی نیابند و شبکه‌های اجتماعی عهده‌دار هدایت‌افراد باشند، افراد به چنان اعتماد به نفسی از کشتگری انفرادی دچار می‌شوند که در جامعه امتیزه شده ایران که گروه و حزب و نخبه را در حالت انحلال قرار داده، این افراد «خودگام‌پندار» هستند، که در رویدادهای اجتماعی متأثر از پیام‌های ساسی به دنبال منافع خصوصی افراد و نه خیرعمومی جامعه خواهند رفت. از این رهگذر مفهوم جامع که مشروعت نظام سیاسی را تأمین می‌کند از میان رفته و افراد در جامعه‌ای بدون هدف واحد، به سمت اهداف فردی و نه گروهی پیش خواهند رفت. در این وضعیت، کسانی که به مثابه گروه‌های مرجع خنثی‌آفرینی می‌کردند به‌طور فزاینده‌ای در حال مرجعیت‌زدایی هستند و سنت، عرف و فرهنگ دیرینه‌ای که روحی زیبا به جامعه می‌داد اندک اندک در حال از دست دادن زیبایی خود است. اما آیا جامعه و نظام سیاسی برای خروج از چنین وضعیتی نمی‌تواند در خود بازنگری و نقدی از درون کند؟ پاسخ این سوال به اراده‌ای عمومی وابسته است.

◀ **یک نگاه تازه بر عرصه سیاست**

اولین انتخابات ریاست جمهوری بعد از تغییر قانون اساسی و در سال ۶۸ که با رقابت بین عباس شیبانی و هاشمی رفسنجانی صورت گرفت عملاً تمام نگاه‌ها به جناح راست میانه‌رو و پیش‌رو آن، هاشمی رفسنجانی بود.او از چندماه قبل، حتی قبل از رحلت‌امام از طرف جناح راست و حتی جناح چپ برای انتخابات ریاست جمهوری در نظر گرفته شده بود.هاشمی رفسنجانی به علت بی‌طرفی نسبی در برخورد با دو جناح، مورد تأیید هر دو جریان بود. مهدی کروبی، دبیر کل مجمع روحانیون مبارز (جناح چپ) صریحا از کاندیداتوری هاشمی رفسنجانی حمایت کرد و از حمایت «مجمع روحانیون مبارز تهران» از ایشان خبر داد. از سوی دیگر «جامعه روحانیت مبارز» (جناح راست) با توجه به اینکه هاشمی رفسنجانی از اعضای برجسته آن به شمار می‌رفت، و لیکن قربابت و نزدیکی دیدگاه‌های هاشمی به جناح راست و پذیرش آن نوع اقتصادی که به جناح راست آن را همواره مطرح می‌کرد، از ایشان حمایت نمود.اما در انتخابات ریاست جمهوری سال ۷۲، جریان یکپارچه چامی هاشمی در قالب گروه‌های سیاسی مختلف صف آرایی انتقادی داشتند. در این انتخابات اکثر تشکل‌های جناح راست از هاشمی حمایت کردند. جامعه روحانیت که هاشمی از اعضای شورای مرکزی‌اش بود به حمایت از هاشمی پرداخت. جامعه مدرسین اعلام کرد که هاشمی از رجع می‌داند. حبیب‌ا... عسگر اولادی دبیر کل جمعیت مؤتلفه اسلامی نیز حمایت حزب متبوعش را از هاشمی اعلام کرد. اما در سوی دیگر، جناح چپ با سکوت کردن یا به انتقاد از هاشمی پرداختند. برای مثال بهزاد نبوی از اعضای شورای مرکزی سازمان مجاهدین انقلاب در اظهارنظری انتخاباتی از تشریفات خواند که در آن بر د هاشمی مسلح است.

◀ **جناح‌ها، زیر سایه چهره‌های شاخص**

در جریان انتخابات سال ۷۶، مجددا گروه‌های سیاسی حول محور سید محمدخاتمی و علی اکبر ناطق نوری صف آرایی کردند. مهم‌ترین وجه تمایز این انتخابات نسبت به دوره‌های بعد و قبل خود، اتحاد و همگرایی جریان‌های سیاسی در حمایت از نامزد سیاسی‌مردنظر نشان بود.ویژگی این دوره از انتخابات تشکیل جبهه متحد اصلاحات شامل کلیه احزاب اصلاح‌طلب بود که پیروزی خاتمی را به دنبال داشت. در این دوره نیز احزاب اصلاح‌طلب با حمایت یکپارچه از سیدمحمدخاتمی به واری دادند. در این انتخابات، نقش شبکه‌های اجتماعی مجازی به عنوان مرجعت آگاهی سیاسی ایرانیان و نهاد تصمیم ساز مجازی، ظهور کرد. ظهور فیسبوک و توئیتر در این انتخابات، نقش شبکه‌های اجتماعی را بیش از پیش به عنوان یکی از گروه‌های مرجع مهم در کشتگری ایرانیان برجسته ساخت. همین روند در انتخابات‌های سال ۹۲ و ۹۶ تکرار شد و از نقش جریان‌های سیاسی کاسته و این شبکه‌های اجتماعی بودند که بازنمایی‌های معنایی از جریان‌های سیاسی را بر عهده داشتند. اکنون و در پی ضعف مقبولیت اجتماعی چهره‌ها و گروه‌های مرجع، از سویی و مهندسی‌های انتخاباتی، از سویی دیگر، ایران با پدیده‌فکریاتی بافان سیاسی مواجه شده که نه مقبولیت مردمی گسترده، نه پشتوانه گروه‌های مرجع و نه کارنامه سیاسی عملکردی چشمگیری دارند. این واقعیت، شاید خوشایند برخی باشد اما پیامدهای تلخ خود را در گردنه‌هایی مانند نیاز به وحدت ملی یا اعتراضات گسترده خیابانی نشان داده و خواهد داد. در غیاب گروه‌ها و چهره‌های مرجع سیاسی و غیرسیاسی، بازیگردانی تحولات مهم کشور تحت کنترل شبکه‌های اجتماعی قرار گرفته و می‌گیرد که باوجود مزایای فراوان، از ظرفیت میدان‌داری هیجانی‌ها یا مریضان برخوردار است و نتیجه‌سنخه پیچی‌های آنان، الزاما با منافع ملی منطبق نیست و در نبود یا ضعف هویشی‌ری ملی، می‌توانند رابهیر جامعه بی‌سر شوند و ایران و ایرانی را به بیراهه و حتی بر تگاه هدایت کنند.

یکشنبه

۱۴۰۰ • ۱۲ • ۰۱

۱۸ رجب ۱۴۴۳ / ۲۰ فوریه ۲۰۲۰

سال پنجم

شماره ۱۲۳۸

«آرمان ملی» ضرورت اصلاح و بازنگری در قانون اساسی را بررسی می‌کند:

از تشکیل مجلس دوم

تا بازنگری

در کارکرد احزاب

◀ **محمد رضا باهنر: اصلاح قانون اساسی نباید در گیر بازی‌های سیاسی و جناحی شود**

آرمان ملی – حمید شجاعی: پیش از این بارها از لزوم اصلاح و بازنگری در قانون اساسی سخن به میان آمده است و حتی چهره‌های سیاسی شناخته شده‌ای همچون محمدرضا باهنر که سالیان سال نایب رئیس مجلس بوده بحث جمهوریّت دوم را مطرح کرده که با واکنش‌های متفاوتی روبه‌رو شده است. عددهای این مساله را به فال نیک گرفته و آن را شروعی دوباره برای اصلاح و بازنگری در قانون اساسی دانسته‌اند و عده‌ای هم این بحث را خط قرمز نظام و بحثی ناشدنی عنوان کردند. در حالی که در خود اصل ۱۷۷ قانون اساسی به بازنگری در این قانون و شرایط و ضوابط آن اشاره شده‌است. قدر مسلم این بازنگری می‌تواند ظرفیت‌های مغفول کشور و جامعه رقم بزند.

◀ **تغییر تا بازنگری و اصلاح**

تا کنون این پرسش بسیار مطرح شده که طی چهل و سه سال گذشته از انقلاب در چه حوزه‌هایی موفق بوده‌ایم و در چه حوزه‌هایی ضعف و کاستی‌ها از بین نرفته است؛ اما مهم‌تر از این موضوع تأکید بر آن بوده که در مقاطع مختلف برای استفاده از ظرفیت‌های مغفول مانده قانون اساسی شده است. چنانکه بسیاری بر این باور بوده و هستند که اگر مطابق قانون اساسی و اصول مندرج در آن عمل می‌شد امروز شاید وضعیت کشور و جامعه بسیار بهتر از حال حاضر بود. هر چند که عده‌ای از کارشناسان و صاحب‌نظران بر این باور هستند که با توجه به تغییرات نسلی و روز آمد در جامعه

انتهام برجامی سنگین نبویان علیه ظرفیف

تشکیل کمیته تخریب در مجلس!

◀ **«مذاکره نکنیم» یا «در مذاکرات جدی هستیم»؟**

◀ **آرمان ملی – مطهره شفیع:** مقامات ایرانی و سایر کشورهای

حاضر در مذاکرات وین در این روزها از رسیدن اخبار خوش از نتیجه مذاکرات خبر می‌دهند اما هنوز آنچه مورد انتظار است، اعلام نشده. جریانی از درون مجلس به شکل پرتنگی در این روزها در تلاش برای تخریب محمد جواد ظریف و این مذاکره کننده دولت قبل است. هدف آنها منحرف کردن اذهان جامعه از اقداماتی است که ظریف برای امضای برجام و پس از آن برای رفع تحریم‌ها برداشت. روز جمعه محسن زنگنه نماینده دلوایس مجلس دوازدهم سعی کرد مسیر کربسی قدوسی را طی کند و مدعی حضور ۲ جاسوس در تیم مذاکره قبلی شد و دیروز عضو هیات رئیسه کمیسیون اصل ۹۰ مجلس بود که اتهامات دیگری به ظریف و روحانی وارد کرد. مشخص نیست مدعی العموم در چه زمانی به این اتهامات رسیدگی خواهد کرد.

◀ **در گیر میان مذاکره و عدم مذاکره**

حجت‌الاسلام سید محمود نبویان روز گذشته اصل مذاکره را به زیر سوال برد و گفت: «ما اصلاً نیازی به این مذاکرات نداریم و الا ن آمریکا و غرب نیازمند انجام مذاکرات هستند. استدلال ما برای اثبات این مسئله آن است که طرف مقابل بسیار حساس است که مبداالایران به پیشرفت بالای هسته‌ای و مواد غنی شده ۶۰ درصد یا بالاتر دست پیدا کند. آنان همیشه می‌خواهند عملت‌های خودشان را بر فعالیت‌های ایران داشته باشند. به همین علت در برجام پروتکل الحاقی را بر ملت ایران تحمیل کردند و می‌خواهند این روند ادامه پیدا کند تا آمریکا، رژیم صهیونیستی و کشورهای اروپایی هر گونه نظارتی را که می‌خواهند، بر فعالیت‌های ایران داشته باشند. آنان نسبت به این موضوع بسیار حساس هستند و به همین دلیل نیازیمنند که با هستند که حتماً با ایران مذاکره کنند.» این ادعاگر در راستای

۱۱ تیرماه سال ۱۳۹۷ اسدا... اسدی دیپلمات ایرانی سفارت جمهوری اسلامی در اتریش، درحالی که ایام تعطیلات خود را در نزدیکی شهر آشفابورگ واقع در ایالت بایرن آلمان می‌گذراند، با حکم جایی که توسط دولت بلژیک در اتحادیه اروپا صادر شده بود دستگیر شد. ۲۰ تیرماه سال گذشته، دادستانی کل آلمان مدعی شد که وی به یک زوج ساکن در آنتورپ در بلژیک سفارش دینار دها متینگ سالانه منافعین را منفجر کنند. بعد از دستگیری اسدی که دبیر سوم سفارت ایران در اتریش بود، دولت این کشور با لغو مصونیت دیپلماتیک موجب شد تا آلمان وی را به بلژیک مسترد کند و از آن زمان تاکنون در زندانی در این کشور به سر می‌برد. روز گذشته وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران در دیدار همتای بلژیکی در مونخ دربارۀ وضعیت اسدا... اسدی دیپلمات بازداشت شده ایرانی در بلژیک گفت وگو کرد. خانم ویلمر هم بر آمادگی کشورش برای همکاری در همه ابداع روابط دوجانبه و تلاش برای پیگیری توافقات صورت گرفته به منظور توسعه و گسترش بیش از پیش روابط تأکید کرد.

آرمان ملی

armanmeli.ir

اساسی این است که در چارچوب جمهوری اسلامی قانون را به شکلی اصلاح کنیم که بتوانیم به یک حکمرانی بهتری برسیم. محمدرضا باهنر در خصوص دیدار با برخی سران اصلاحات و اعتدال برای احیای جمهوریت گفت: درباره موضوعی که در روزهای اخیر مطرح شد که ما با برخی آقایان جلساتی داشتیم، مثلاً با جناب ناطق نوری جلسه‌ای داشتیم که البته در ادامه جلسه ماهیانه و مستمری است که از زمان مجلس پنجم تشکیل شده و افراد این جلسه اعضای هیأت رئیسه مجالس کشور از مجلس پنجم تا امروز هستند. آقای روحانی هم همواره حضور داشتند البته در دورانی که رئیس‌جمهور بودند کمتر شرکت می‌کردند و پس از اتمام کار دولت دوازدهم هم من یک جلسه به دیدن ایشان رفتم. با جناب آقای دکتر لاریجانی هم گاهی دیدارهایی داریم. اما با جناب آقای خاتمی شاید حدود پنج یا شش سال است که با هم دیداری نداشته‌ایم؛ یعنی موقعیتی اتفاق نیفتاده که در جلسهای با هم رو در رو شده باشیم که بخواییم صحبتی داشته باشیم. دبیر کل جامعه اسلامی مهندسان افزود: یک عده هم به دروغ گفتند اینها با هم نشستند و می‌خواهند دولت سایه تشکیل بدهند. اما اینکه گفته شد ما چیزی تحت عنوان «دولت سایه» تشکیل داده‌ایم، خبر این‌طور نیست. وی در خصوص مقصود از جمهوری دوم و اصلاح قانون اساسی اظهار کرد: درباره موضوع جمهوری دوم و تغییر در قانون اساسی به این جمع بندی رسیدم: ما به یک مجلس دومی نیاز داریم که فکر و ذکرش منافع ملی باشد. زیرا مجلس فعلی و نمایندگان آن بیشتر منطقه‌ای، استانی و شهرستانی هستند و بیشتر زمان خود را برای رفع مشکلات شهرستان خود صرف می‌کنند و به همین دلیل ما نیاز به مجلسی داریم که فکر و ذکرش منافع ملی کشور باشد. رئیس جبهه پیروان خط امام و رهبری بیان کرد: مشکل امروز کشور این است که نمایندگان مجلس نهایت آفق دیدشان درباره آ آینده کشور محدود به دوره چهار ساله‌ی نمایندگی خودشان است و برنامه‌ها تها تها در نهایت به دو دوره هشت ساله هر دولت محدود می‌شود. باهنر ادعا ن کرد: در اصلاح قانون اساسی این موضوع نباید در درون دعوای‌های سیاسی بیفتد و در این وسط یک عده تندرو و یک عده کند راهی باشند و هر کس بخواهد بر اساس منافع جریانی خود این موضوع را مطالبه کند این‌طور ممکن نیست این طرح به نتیجه برسد. این فعال سیاسی اصولگرا تصریح کرد: موضوع اصلاح قانون اساسی نباید در گیر بازی‌های سیاسی جناحی شود. برای تصمیمات بزرگ حاکمیتی باید یک اراده ملی وجود داشته باشد و همه همراهی کنند.

کسانی که سوابقی در اداره کشور دارند، تشکیل شود. قطع به یقین نفس اصلاح و بازنگری در قانون اساسی می‌توان امری فرخنده و مبارک باشد و متناسب با شرایط روز باشد. این در حالی است که آخرین بازنگری در قانون اساسی به اوایل سال ۶۸ یعنی چیزی در حدود ۲۲ سال پیش باز می‌گردد و طی این بیش از ۳دهه تحولات و تغییرات زیادی در کشور رخ داده که لزوم اصلاح و بازنگری در قانون اساسی را اجتناب ناپذیر می‌کند. قدر مسلم بازنگری در قانون اساسی البته در چارچوب حاکمیت مستقر یعنی نظام جمهوری اسلامی می‌تواند موجبات بالندگی، پویایی و انسجام بیشتر در ساختار دستگاه‌ها و نهادهای حاکمیتی را فراهم آورد. حال باید دید این مساله مهم در چه مقطع و زمانی مورد نظر قرار خواهد گرفت و با تأیید مقام معظم رهبری به مرحله اجرا خواهد رسید.

◀ **نیاز به اصلاح دیده می‌شود**

یک عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص اصلاح قانون اساسی اظهار داشت: در بحث تغییر قانون اساسی، می‌توانیم بگوییم به جای یک مجلس می‌توانیم دو مجلس داشته باشیم یا مثلاً طول دوره هر مجلس یا دولت به جای چهار سال، شش سال باشد و تغییراتی از این شکل قابل تجدید نظر است. وقتی از «جمهوری دوم» گفتیم عده‌ای گفتند قانون اساسی را می‌خواهند زیر پا بگذارند؛ نه اینطور نیست بلکه می‌خواهیم بخش‌هایی را که طبق قانون موجود قابل تغییر و اصلاح نیست و امروز پس از ۴۰ سال نیاز به اصلاح بخشی از قانون اساسی هم دیده می‌شود. منظور ما از اصلاح قانون

در مذاکرات موضوعی بود که بارها از سوی دلوایسان در زمان مذاکرات دولت قبل مطرح شد. اکنون هم مقام معظم رهبری چنین به این موضوع اشاره کردند که «اینکه در مقطعی با دشمن مذاکره، صحبت و تعامل شود به معنای تسلیم شدن در مقابل آن نیست» اما مشخص نیست چرا دلوایسان به‌ویژه اعضای جبهه یاداری تمایل به حل مشکلات و توافق ندارند. به عنوان نمونه نبویان می‌گوید: «برخی از افراد می‌گویند اگر ما وارد مذاکره مستقیم با آمریکا شویم تحریم‌ها برداشته می‌شود، مگر روحانی، ظریف و عراقچی امسال وارد مذاکره مستقیم با آمریکا نشدند؟ مگر آنان ساعت‌ها با جان کری قدم زدند؟ خروجی ۸ سال مذاکره مستقیم با آمریکا چه شد؟ خروجی مذاکره مستقیم با آمریکا جز این است که تحریم‌های ما بیشتر شده‌است؟ جز این است که ایران فقط ضرر کرد؟ ما عقب‌نشینی هسته‌ای کردیم و هیچ تحریمی هم برداشته نشد. وی ادامه داد: نشستن با آمریکا پشت میز مذاکره هیچ مشکلی از مشکلات ما حل نخواهد کرد. ما هشت سال در برجام به صورت مستقیم با آمریکا نشستیم و تجربه خوبی برای ماست که نباید فراموش کنیم، مگر آمریکا عوض شده‌است؟ مگر چه چیزی عوض شده است که با آنان وارد مذاکره مستقیم شویم؟ واقعاً چه نیازی به مذاکره مستقیم و دو طرفه بین ایران و آمریکا است؟ آنان باید در ابتدا به تعهداتی که دادند، عمل کنند. آمریکا اصلاً قابل اعتماد نیست و امسال به آنان اعتماد کردیم و به جای نرسید.

◀ **ادعای نمایندگی همه مردم ایران!**

نبویان خود را نماینده تمام مردم ایران می‌داند و فراموش می‌کند تعداد آراییی که سبب شد او به مجلس برود تا چه اندازه کم بود. او مدعی می‌شود: «مردم ایران هیچ‌گاه رضایت نخواهند داد که توافقی انجام و منعقد شود که منافع ملت ایران را نابود کند. تأمین منافع ملت ایران مهم است و ما آماده‌ایم که همین فردا اگر آمریکا و غربی‌ها به تعهدات خوششان عمل کنند، توافق کنیم. تا زمانی که آنان به تعهدات عمل نکنند، توافق کردن هیچ فایده‌ای ندارد.» نبویان باید به این سوال پاسخ دهد که به چه دلیل از سوی همه مردم ایران به اعلام مواضعی می‌پردازد که شاید نظر مردم نباشد.

طرح صیانت از فضای مجازی نتوانست درمجلس تصویب شود. نمایندگان مخالف این طرح در زمان بررسی و تصویب در مجلس حضور پیدا نمی‌کنند تا مانع تصویب طرحی شوند که می‌دانند اکثریت مردم با آن مخالف هستند. به گفته یکی از نمایندگان مجلس این طرح تا پایان بهمن ۱۴۰۰ تصویب می‌شود و به همین خاطر کاربران علت کاهش سرعت اینترنت را اجرای طرح صیانت می‌دانند. روز گذشته رئیس سازمان پدافند غیرعامل کشور گفت: ۸۵ درصد شبکه‌های اجتماعی کشور تحت اشغال شبکه‌های خارجی هستند که فعالان آن ایرانینند و اثر آن تولید و هدایت افکار عمومی علیه دولت و حکومت است. سردار جلالی تصریح کرد: وظیفه دولت به عنوان کاشش سرعت اینترنت، ایجاد امنیت برای مردم است. بنابراین کسب و کار در فضای بدون قانون و امنیت غیرعقلانه است و در لزوم امنیت در حوزه فعالیت‌های اقتصادی تردیدی وجود ندارد. فضای مجازی و سایبری یک فرصت برای داشتن آینده شغلی خوب است و به همین دلیل بر این باوریم که این فضا باید کاملاً امن، قانونمند و ضبطه‌مند باشد.

سیاست

گفت و گو

علی بیگدلی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

حالا تصویب لوایح FATF در دستور کار قرار گیرد

◀ **اولویت آمریکا تبادل زندانیان است**

◀ **توافق مرحله به مرحله به مرحله جدی تر شد**

آرمان ملی – علیرضا پورحسین: در روزهایی که تمامی طرف‌های برجام خبر از نزدیک شدن به توافق می‌دهند انتشار برخی اخبار نشان می‌دهد که مسائل دیگری نیز به موازات برجام در جریان است و در خصوص آن‌ها راینزنی‌هایی شده‌است. سفر هیات‌های سیاسی غیرمربط به وین از یک سو و تأکید آمریکا بر آزادی زندانیان خود از سوی دیگر از جمله مسائلی است که این شائبه‌ها را قوت بخشیده است. طبعی که در خبر برخی رسانه‌ها نیز مطرح و اعلام شد که توافقی ۲۰ صفحه‌ای قرار است که میان طرفین به امضار رسید و بندهایی همچون آزادسازی پول‌های بلو که شده ایران و آزادی زندانیان آمریکا نیز گنجانده شده است. در راستای بررسی این تحولات «آرمان ملی» گفت‌وگویی با علی بیگدلی، تحلیلگر مسائل بین‌الملل داشته است که در ادامه می‌خوانید.

◀ **سفر مقامات دولت اسرائیل به وین با چه هدفی صورت گرفته است؟**

این یک سفر مهم بود زیرا جنبه‌های سیاسی زیادی داشت. آن چه که در این میان به ایران مربوط بود این مساله است که آن‌ها قصد داشتند به طرف‌های برجام فشار وارد کنند تا در خصوص مسائل منطقه‌ای نیز از ایران امتیاز بگیرند. به نظر می‌رسد آمریکا در مقابل این سفر مقامات اسرائیل ایستادگی کرد و عنوان کرده است که فعلاً در خصوص مسائل هسته‌ای با ایران راینزنی خواهند کرد. باید توجه داشت که تحریم‌های وضع شده از سوی آمریکا در ۴ قالب هستند و آمریکا نمی‌خواهد فعلاً وارد مسائل دیگر شود. حجم اختلافات میان ایران و آمریکا به قدری زیاد شده است که امکان دسترسی به یک توافق جامع وجود ندارد و باید به مرور اختلافات حل و فصل شود و به همین علت به نظر می‌رسد که خبر برخی رسانه‌ها در مورد توافق مرحله به مرحله ایران و آمریکا صحت داشته و به واقعیت نزدیک باشد.

◀ **آیا توافق مرحله به مرحله به از بین رفتن زمان برای ایران منجر نمی‌شود؟**

در برهه‌ای از زمان قرار گرفته‌ایم که آمریکا نیز برای خود انتظاراتی دارد تا بتواند پاسخ افکار داخلی خود را بدهد. یکی از این خواسته‌ها تبادل زندانیان با ایران است که به نظر می‌رسد در صدر مشکلات آمریکا قرار گرفته است تا جایی که می‌گویند توافق بدون تبادل زندانیان ممکن نیست. البته در جدیدترین صحبت به نظر می‌رسد که پیشنهاد شده است در مقابل آزادی زندانیان به ایران اجازه می‌دهند تا ۷ میلیارد دلار موجود در کره جنوبی را برداشت کنند. هنوز توافق ۱۰۰ درصدی رخ نداده و هنوز امتیازی داده نشده است و این چیزی است که به نظر می‌رسد به ایران پیشنهاد شده است. هنوز سوئیت برای ایران باز نشده و هنوز تحریم‌های بانکی بر طرف شده است که ایران نتواند از این فرصت استفاده کند. اینکه ایران اصرار می‌کند همه تحریم‌ها برداشته شود به این خاطر است که نمی‌خواهد با آمریکا در باره سه مساله حقوق بشر، دفاعی و سیاست‌های منطقه‌ای خود صحبت و گفت‌وگو کند. ایران می‌خواهد همه تحریم‌ها یکباره برداشته شود. آمریکا‌های نیز نظر کاملاً متفاوتی دارند و می‌گویند که ما الا ن درباره برجام صحبت کرده و تحریم‌ها ذیل برجام را برمی‌داریم اما درباره سه نوع تحریم دیگر مذاکرات را در آینده ادامه می‌دهیم. از آنجایی هم که ایران نمی‌پذیرد وارد آن گفت‌وگوها شود، مشکل ایجاد شده‌است. البته مشکلات کوچک‌تر دیگری هم وجود دارد اما اصلی‌ترین مساله این است که ایران به خاطر حفظ فضای داخلی و راضی کردن جریان‌های داخلی که شعارهایی علیه برجام داده و خواهان لغو همه تحریم‌ها هستند، سیاست فعلی را پیش گرفته و این تا حدی دست مذاکره کنندگان ما را در وین بسته است و آن‌ها را تحت فشار گذاشته است.

◀ **اگر آمریکا پیشنهاد آزادسازی دارایی ایران را داده‌است، پس به چه علت عملیاتی نمی‌شود؟**

به نظر می‌رسد سند مهم اصلی عدم عضویت ایران در fat باشد. اینگونه نیست که ایران بخواهد عضو این معاهده شود و فردا این رقم بخورد زیرا یک پروسه حداقل ۶ ماهه دارد. از سوی دیگر زمانی که ایران عنوان می‌کند باید تمامی تحریم‌ها لغو شود باز هم کار سخت می‌شود. ایران امروز را به دنبال یک توافق جامع و خوب است که باید اقداماتی نیز در مقابل انجام دهد. حداقل اقدام این است که ایران رابطه خود را با کشورهای عربی منطقه ترمیم کند تا حداقل تحت عنوان مسائل منطقه‌ای به ایران فشار وارد نکنند. باید توجه داشت که لغو تحریم‌ها علیه اشخاص به کار ایران نمی‌آید و کره از مشکلات اقتصاد ایران باز نمی‌کند. رفع تحریم یک شخصیت مشکل مردم را حل نمی‌کند. باید به سمتی حرکت کرد که تحریم‌های بزرگ علیه جامعه و اقتصاد کشور برداشته شود و بعد به فکر سایر مسائل بود. البته ایران حق دارد که با نگرانی و دلواپسی تن به مذاکرات دهد برای اینکه یک مرتبه شاهد خروج آمریکا از برجام بوده است. از طرف دیگر باید به این موضوع هم توجه کرد که سه سال تا پایان ریاست جمهوری بایدن باقی مانده و ایران باید کاری کند که ریاست جمهوری بعدی آمریکا که به احتمال زیاد هم یک جمهوری یخواه خواهد بود، دوباره مثل ترامپ عمل نکند. این راه‌ها باید اشاره کنم که حتی خیلی از مقامات ارشد کنگره نیز به سیاست ترامپ مبنی بر خروج از برجام ایراد می‌گیرند. بنابراین این فرصت وجود دارد که با انجام برخی امور سیاسی و دیپلماتیک پس از بایدن نیز به حفظ برجام کمک کنیم. توافق شکل خواهد گرفت اما به نظر می‌رسد مرحله به مرحله پیش رود و سیاست پلکانی در پیش باشد تا طرفین به خواسته خود در مذاکرات وین به صورت ملموس‌تر دست پیدا کنند.